

Sürdürülebilirlik Kapsamında Uşak İli Av Turizmi Potansiyelinin Araştırılması

Investigation of Hunting Tourism Potential of Uşak Province within the Scope of Sustainability

Ahmet Erkan Metin^{1*} , Veli Erdiñç Ören²

¹Öğr. Gör. Dr., Uşak Üniversitesi, Banaz Meslek Yüksekokulu Ormancılık Bölümü, Uşak, Türkiye
²Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Banaz Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Uşak, Türkiye

* Corresponding author: erkan.metin@usak.edu.tr

Geliş Tarihi / Received: 06.06.2023
Kabul Tarihi / Accepted: 19.07.2023

Araştırma Makalesi/Research Article
DOI: 10.5281/zenodo.8235139

ÖZET

Avcılık ve av turizmi dünyanın birçok bölgesinde ekonomik potansiyele sahip bir turizm aktivitesi olarak görülmektedir. Bahsi geçen alternatif turizm faaliyeti doğal alanlarda avlanmayı ve vahşi yaşamı deneyimlemeyi kapsamaktadır. Av turizmi yapılan alanlarda yerel ekonomiye katkının yanı sıra doğal alanların sürdürülebilirlik çerçevesinde yönetilmesi sağlanabilmektedir. Av turizmi yabani yaşam zenginliğinin bulunduğu bölgelerde yasal düzenlemeler ve denetimler kapsamında yapıldığı takdirde bölge için ekonomik gelir, tanınırlık ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği gibi fırsatlar sunmaktadır. Çalışma alanını oluşturan Uşak ili konumu, jeolojik yapısı, iklimi, flora ve fauna çeşitliliği bakımından av turizmi için elverişli bir bölge olarak görülmektedir. Yapılan çalışmada ilin av turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi amacı doğrultusunda kara avı yapılabilen alanları, av hayvanı türleri detaylı olarak araştırılmıştır. Araştırmada yasal mevzuat ve yazın kaynaklarının yanı sıra ilgili resmi kurumlardan bilgiler elde edilmiştir. Çalışma sonucunda ilin sahip olduğu iklim, bitki örtüsü, topoğrafya çeşitliliği sayesinde farklı türden av hayvanlarına ev sahipliği yaptığı belirlenmiştir. İlde sürdürülebilir doğal yaşam ve av turizmi için öneme sahip olan yasal mevzuatlara uygun avcılık yapıldığı ve denetim mekanizmalarının etkin olarak çalıştığı görülmüştür. Av turizmine yönelik kente gelen turistlerin istatistikî bilgilerinin ilgili kuruluşlarda bulunmaması eksiklik olarak belirlenmiştir. Bahsi geçen eksikliğin giderilmesinin yaban hayatının ve av faaliyetlerinin sürdürülebilirliği, av turizmi kapsamında yöreye ekonomik girdinin hesaplanması, turistlerin ihtiyaçlarının karşılanması bağlamında önemli olduğu düşünülmektedir. Av yapılan doğal alanlarda sürdürülebilirlik ve çekicilik bağlamında doğal habitat restorasyonu için ilgili kurumlarda orman mühendisi ve ziraat mühendisi meslek disiplininde görevliler dışında peyzaj mimarlığı meslek disiplininden personellere de görev verilmesi önerilmektedir. Uşak özelinde av turizmi ile ilgili bir çalışmaya yazında rastlanmamıştır, bu bağlamda yapılan bu çalışma önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir avcılık, Doğa koruma, Av turizmi, Peyzaj mimarlığı, Uşak

ABSTRACT

Hunting and hunting tourism is seen as a tourism activity with economic potential in many regions of the world. This alternative tourism activity includes hunting in natural areas and experiencing wildlife. In addition to contributing to the local economy in areas where hunting tourism is practiced, natural areas can be managed within the framework of sustainability. Hunting tourism offers opportunities such as economic income, recognition and sustainability of natural resources for the region if it is carried out within the scope of legal regulations and inspections in regions where wildlife is rich. Uşak province, which constitutes the study area, is seen as a favorable region

for hunting tourism in terms of its location, geological structure, climate, flora and fauna diversity. In this study, land hunting areas and game species were investigated in detail in order to evaluate the hunting tourism potential of the province. In the research, information was obtained from relevant official institutions as well as legal legislation and literature sources. As a result of the study, it was determined that the province is home to different types of game animals thanks to its climate, vegetation and topography diversity. It has been observed that hunting is carried out in accordance with the legal regulations, which are important for sustainable natural life and hunting tourism in the province, and that the control mechanisms are working effectively. The lack of statistical information on the tourists coming to the city for hunting tourism in the relevant organizations has been identified as a deficiency. It is thought that the elimination of the aforementioned deficiency is important in terms of the sustainability of wildlife and hunting activities, calculating the economic input to the region within the scope of hunting tourism, and meeting the needs of tourists. For the restoration of natural habitat in the context of sustainability and attractiveness in natural areas where hunting is carried out, it is recommended that personnel from the discipline of landscape architecture be assigned in addition to forest engineers and agricultural engineers in the relevant institutions. A study on hunting tourism in Uşak has not been found in the literature, so this study is important in this context.

Keywords: Sustainable hunting, Hunting tourism, Nature conservation, Landscape architecture, Uşak.

1. GİRİŞ

Her geçen gün turizm sosyal ve ekonomik önemi artan bir sektör haline gelmiştir. Turizme katılanların sayısının her yıl arttığı turizm istatistiklerinden anlaşılmaktadır. Ülkemize gelen turist sayıları dikkate alındığında turizm sektörünün ülkemiz için önemli sektörlerden biri olduğu görülmektedir. Ancak gelen turist sayıları ve elde edilen gelir incelendiğinde turizm sektöründen hak edilen verim alınamamaktadır. Ülkemizde daha çok kitle turizmine (deniz-kum-güneş) odaklanılmaktadır. Ancak turizmden daha fazla gelir elde etmek için alternatif turizm çeşitlerine önem verilmeli ve farklı turizm çeşitleri potansiyeline sahip bölgelerin de turizmden gelir elde etmesi sağlanmalıdır. Ayrıca farklı turizm çeşitleri ile turizmin mevsimsellik özelliğinin de önüne geçilmiş olacaktır. Turistlerin ilgi duydukları turizm türüne göre ayrı ayrı değerlendirilme si de turistlerin beklentileri bakımından daha net sonuç sonuçların ortaya konulmasını sağlayabilecektir (Ören ve Ören, 2020). Türkiye'nin turizm stratejisine bakıldığında alternatif turizm türleri açısından benzersiz imkanları olduğu fakat sahip olduğu potansiyelin etkin bir şekilde kullanılmadığı söylenebilmektedir. "*Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı 2013*" incelendiğinde ülkemizin sahip olduğu doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerin koruma ve kullanma dengesini gözeterek alternatif turizm olanaklarının geliştirilmesini ve ülkenin turizminden aldığı payın artırılmasını hedeflediği görülmektedir. Ekoturizm ve kırsal turizm ile örtüşen alternatif turizm çeşitlerinden av turizmi, ekonomik faydayı artıracak önemli bir özel ilgi turizmi olarak dikkat çekmektedir. Av turizmi genellikle yaban hayatının zengin olduğu, doğal yaşam alanlarında vahşi hayvanların bulunduğu bölgelere seyahat eden, bu alanlarda av faaliyetlerine katılan bireylerin avlanma deneyimlerini gerçekleştiren bir turizm türü olarak tanımlanabilmektedir. Av turizmi doğal yaşamın ve avcılığın sürdürülebilirliğinin sağlanması amacı ile çeşitli düzenlemelere sahiptir. Söz konusu düzenlemeler yaşamı tehdit altında olan ve nadir rastlanan türler için büyük önem taşımaktadır. Sürdürülebilirlik ve doğal yaşamın korunması ilkeleri doğrultusunda yönetilen av turizmi faaliyetleri yerel ekonomi, tanınırlık ve pazarlama açısından fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda doğa temelli bir turizm çeşidi olan av turizmi kavramı ve Uşak ilinin av turizmi potansiyelinin irdelenmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

1.1. Avcılık ve Av Turizmi

Avcılık, doğal kaynakları kullanmanın en eski yöntemlerinden biri olmakla beraber, avcılığın ekosistem üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır. Avcılık daha önceleri beslenme amacıyla yapılan bir faaliyet iken günümüzde yine beslenmenin yanında ekonomik, kültürel ve rekreasyonel faaliyetler olarak görülmektedir. Av ve yaban hayatı kaynaklarının kullanımının sürdürülebilir şekilde yani gelecek nesillerin de kullanımını etkilemeyecek şekilde planlanması ekosistem açısından önem arz etmektedir (Beşkardeş, 2014). Ekolojik dengenin sürdürülebilirliğinde düzenleyici rol üstlenen yırtıcılar olarak adlandırılan aslan, kaplan, jaguar, panter, sırtlan ve benzeri hayvanların avlanma faaliyetleri sonucunda pek çok ortamda yok edildiği bilinmektedir. Büyük yırtıcıların yok edilmesi doğal dengenin gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Avcılığı sürdürülebilir bir yönetime ulaştırmış olan ülkelerde büyük yırtıcıların görevi avcılar tarafından yerine getirilmektedir (İğircik, 2001). Avcılık terimi, sürdürülebilirlik kavramıyla çelişkili bir faaliyetmiş gibi algılsa da av turizmiyle beraber sürdürülebilirliğin anlam kazandığı görülmektedir. Türkiye’de av turizmi faaliyetleri; "3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, Merkez Av Komisyonu Kararı hükümleri ve Av Turizmi Yönetmeliği" çerçevesinde "Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne" (DKMPG) yürütülmektedir. Türkiye’de avlanma planlarıyla avlanılabilen yaban keçisi, çengelboynuzlu dağ keçisi, kızıl geyik, ceylan Anadolu yaban koyunu, karaca ve melez yaban keçisi gibi bir çok yaban hayvanı türü "T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, DKMP Genel Müdürlüğü" tarafından yapılan envanter çalışmaları sonucu belirlenen kotalar doğrultusunda avlattırılmaktadır (Kırıkçı, 2014). Ülkemizin coğrafi yapısı, bitki örtüsü ve yaban hayatı incelendiğinde av turizmi potansiyelinin yüksek olduğu görülmektedir. Ancak av turizminin gelişmesi için elverişli olan av hayvanlarımız istenilen şekilde sayısal zenginliğe ulaşmamıştır (Erdoğan, 2003).

Av turizmi, av kaynağının çektiği belirli bir bölgeye seyahat eden insanların, farklı teknikler ve araçlar kullanarak sürdürülebilir kriterlerde av hayvanı yakalamak amacıyla gerçekleştirdiği faaliyetler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Martin-Delgado vd., 2022). Son yıllarda av turizmine olan ilgi arttığı görülmektedir. Av turizmine olan ilginin artması kırsal bölgeleri canlandırmak için ekonomik bir katkı sağlamaktadır (Nygard ve Uthardt, 2011). Ekoturizm kapsamındaki birçok çeşitten biri olan av turizmi, kırsal kesime ekonomik fırsatı yaratmanın yanında doğayı koruma faaliyetleri için de destek sağlamaktadır (Ellenberg, 2000). Avlanma faaliyetlerine karşı toplumda olumsuz düşüncelerin yer almasına rağmen, av turizmi kapsamında yapılan faaliyetlerin kırsal bölge için sosyal ve ekonomik fayda sağladığı da bilinmektedir. Ekosistem açısından bakıldığında avlanmaya konu olan bir türün nüfusu kontrol altına alınmadığında diğer türlerin varlığını sürdürebilmesi üzerinde baskı yaratarak ekosistem dengesini bozabilmesi söz konusu olabilmektedir. Bu durumun önüne geçilmesinde av türlerinin düzenli olarak avlanması etkili olabilmektedir. Bu bağlamda av turizmi ile beraber sürdürülebilir avcılık kavramı ortaya çıkmaktadır. Av turizmi kapsamında yürütülen faaliyetlerin, av hayvan türlerinin azalmasına yol açmadığı, tam aksine av hayvanlarının korunarak sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkı sağladığı tespit edilmiştir (Mbaiwa, 2018). Avcılık, sadece çevresel rol oynamakla kalmayarak, aynı zamanda kırsal nüfus için büyük öneme sahip ekonomik bir kaynak oluşturmaktadır (Martin-Delgado vd., 2022). Avlanma alanlarının rekreasyon amaçlı kullanılması ve av turizminin gelişmesi, yasadışı avlanmayla mücadele etmeyi, av hayvanlarının sayısını artırmayı ve av kaynaklarının kullanımının etkinliğini artırmayı amaçlamaktadır (Osodoev, 2019). Tüketim amaçlı yaban hayatı turizminin bir türü olan av turizmi, özel ilgi turizmine örnektir.

Av turizmine katılanların kendi avlanma alanlarının dışına çıktıkları düşünüldüğünde ciddi bir boş zaman değerlendirme ve eğlence amacının olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle av turizmine katılan turistler becerilerini geliştirmek, eğlenmek ve avlanmayı sürdürmek için önemli ölçüde boş zaman ayırmaktadırlar. Yani avcılık, av turistinin özel ilgi alanı ve başlıca seyahat sebebi olmaktadır (Suni ve Pesonen, 2019). Bir boş zaman etkinliği olarak doğayı deneyimlemek bir

avcının yaşam biçiminde yer almaktadır. Av turizmine katılanlar, doğada olmak, sıradanlıktan uzaklaşmak ve hayvanları görmek istemektedirler. Avcılık faaliyetlerinde meydan okuma ve risk gibi duyguları aramaktadırlar. Ayrıca aile ve arkadaşlarla birlikte olmak gibi sosyal yönlerini tatmin etmek, seyahat etmelerine neden olabilmektedir. Av turizmi kapsamında seyahat eden turistlerin motivasyon araçlarının araştırılmasıyla ilgili, yapılan çalışmalar incelendiğinde (Floyd ve Gramann, 1997; Gigliotti, 2000; Komppula ve Suni, 2013) Suni ve Pesonen, 2019); hayvanları görmek, et elde etmek, doğanın tadını çıkarmak, heyecan, sosyal etkileşim, ödül kazanmak, meydan okumak, yalnızlık, kendini gerçekleştirme, diğer avcılarla birliktelik, egzersiz vb. duyguların motivasyon sağladığı görülmektedir.

2. MATERYAL ve METOT

Yapılan çalışmada Uşak İlinin av turizmi potansiyelini ortaya koymak amacı ile ilin sahip olduğu mevcut kaynaklar detaylı olarak araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilin iklimi, coğrafi özellikleri av alanları, av hayvanı türleri hakkında yapılan literatür taraması ile birlikte ilgili kuruluşlardan alınan ikincil veriler değerlendirilerek çalışma alanının av turizmi potansiyeli ortaya konularak öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde Uşak ili av turizmi potansiyeli; ilin konumu, iklimi, jeolojik yapısı, bitki örtüsü, kara avı alanları, kara avı hayvanları kapsamında değerlendirilerek ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.1. Çalışma Alanının Konumu ve İklimi

Uşak kültürel ve coğrafi bakımdan İç Anadolu ile Ege Bölgesi arasında geçiş bölümü oluşturmaktadır. Ege Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesinin birbirinden ayrıldığı İç batı Anadolu eşiğinin batı kenarında $38^{\circ} 13''$ ve $38^{\circ} 56''$ enlemleri ile $28^{\circ} 48''$ 29° derece $57''$ boylamları arasında bulunmaktadır. İlin kuzeyinde Kütahya, doğusunda Afyonkarahisar, güneyinde Denizli ve batısında Manisa illeri yer almaktadır (Uşak Belediyesi, 2023). İlin toplam yüz ölçümü 5557.08 km^2 'dir (Türker, 2021). Uşak yüzölçümü itibariyle Türkiye sıralamasında 64. sırada yer almakta ve ülke yüz ölçümünün %0.7'lik kısmını oluşturmaktadır (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2021). Uşak ilinin Türkiye'deki konumunu gösteren harita Şekil 1'de, ilin ilçelerini ve komşu illerini gösteren harita Şekil 2 de verilmektedir (Metin ve Çağlak, 2022).

Şekil 1. Uşak İli'nin Türkiye'deki konumu

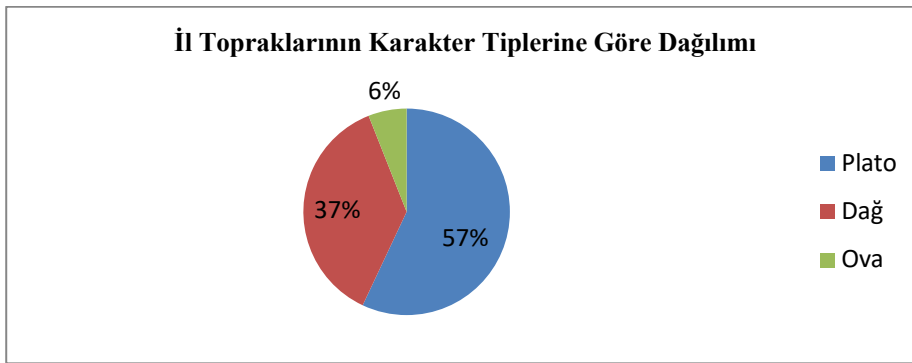

Şekil 2. Uşak İli'nin ilçeleri ve komşu illeri

Uşak ilinde Akdeniz iklimi ile Karasal iklim arasında Akdeniz geçiş iklimi özellikleri görülmektedir (Türkeş et al., 2002). "Köppen- Geiger iklim sınıflandırmasına" göre (Csa) kışı ılık, yazı çok sıcak ve kurak iklim, De Martonne göre; yarı kurak - nemli arası ve "Thornthwaite"e göre (C1) yarı kurak - az nemli iklim koşulları tespit edilmektedir (Bölük, 2016).

3.2. Çalışma Alanının Jeolojik Yapısı ve Arazi Karakter Dağılımı

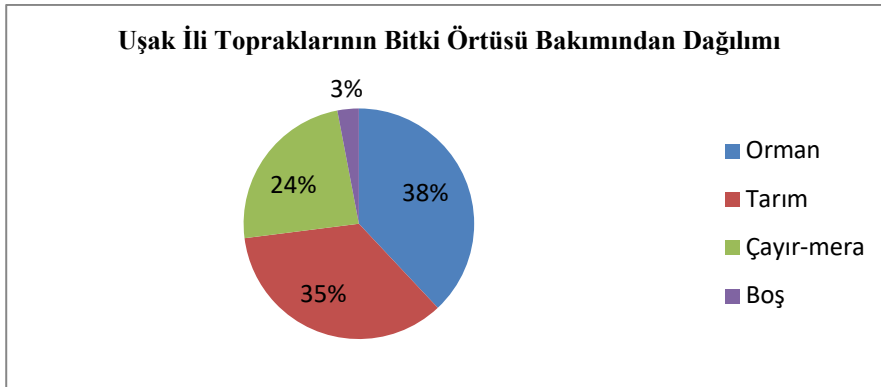
Çalışma alanının jeolojik yapısına bakıldığında Tersiyer ve Kuvartener yaşlı karasal çökeller ile volkanik yapıların geniş alanlar kapladığı görülmektedir (Ercan vd, 1978). İl arazisi genel olarak plato görünümünde olmaktadır. İl topraklarını % 57,5 platolar, % 37'si dağlar ve % 5.5'i de ovalar oluşturmaktadır (Uşak Belediyesi, 2022). İl topraklarının karakter tiplerine dağılımı Şekil 3'te verilmektedir.

Şekil 3. İl topraklarının karakter tiplerine göre dağılımı

3.3. Bitki Örtüsü

İl topraklarının % 24'ünde çayır ve mera, % 35'inde tarım, % 38'inde orman ve fundalık bitki türleri görülmektedir (Uşak İli 2021 Yılı Çevre Durum Raporu, 2021). İl topraklarının bitki örtüsü durumuna göre dağılımı şekil 4'te verilmektedir.

Şekil 4. İl topraklarının bitki örtüsü bakımından dağılımı

Uşak ili sınırlarında yer alan ormanlık alanlarda doğal olarak kızılçam, karaçam, sarıçam, ardıç, meşe gibi orman ağacı türleri ve alıç, yabancı armut/zeytin, laden, ahlat, böğürtlen gibi çalı türlerinin yetiştiği görülmektedir (Atasoy, 2017; OGM, 2021; Metin ve Gül, 2021). İl ormanlarını oluşturan orman ağacı türleri Çizelge 1'de, çalı formundaki bitki türleri Çizelge 2'de verilmektedir.

Çizelge 1. Uşak ormanlarında doğal olarak yetişen orman ağacı türleri

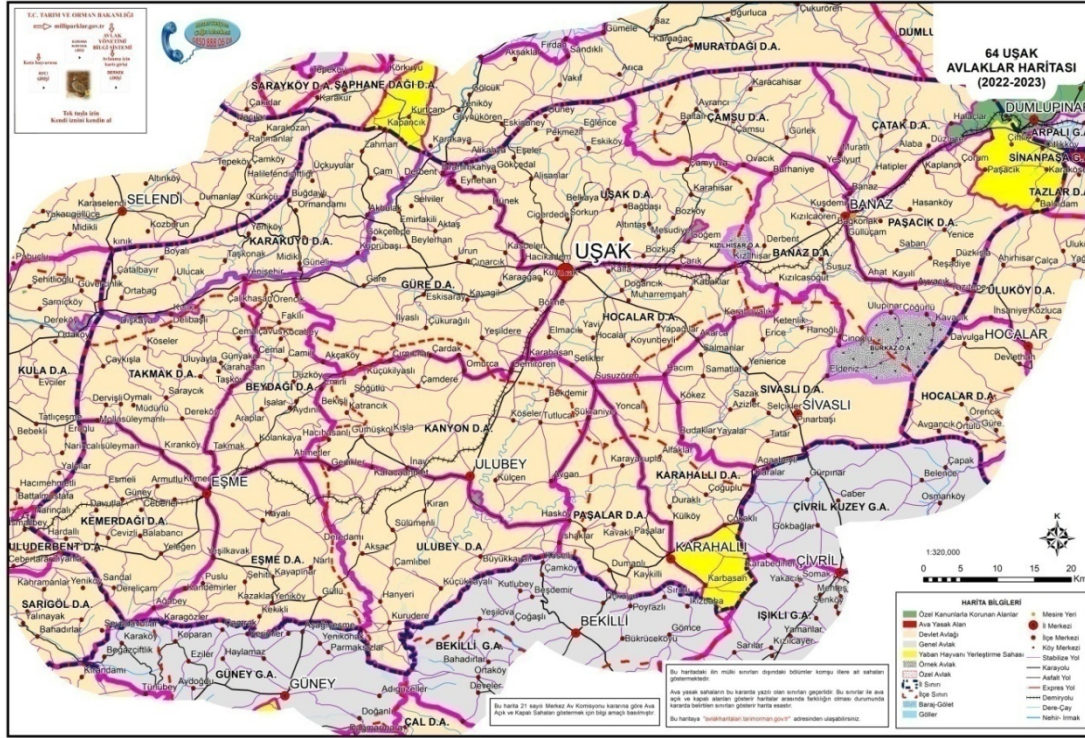
Ağaç Türü	Ağaç Türü
<i>Pinus brutia</i> Ten. (Kızılcıam)	<i>Liquidamber orientalis</i> . (Sığla)
<i>Pinus nigra</i> Arn. (Karaçam)	<i>Cupressus</i> L. (Servi)
<i>Pinus sylvestris</i> L. (Sarıçam)	<i>Fraxinus excelsior</i> L. (Dişbudak)
<i>Juniperus sp.</i> (Ardıç)	<i>Castanea sativa</i> Mill. (Kestane)
<i>Quercus sp.</i> (Meşe)	<i>Pinus pinea</i> L. (Fıstık çamı)
<i>Platanus orientalis</i> p. (Doğu çınarı)	<i>Salix alba</i> (Söğüt)
<i>Populus sp.</i> (Kavak)	<i>Cedrus libani</i> A. (Sedir)

Çizelge 2. Uşak ormanlarında yer alan çalı türleri

Çalı Türü	Çalı Türü
<i>Crataegus</i> (Alıç)	<i>Rosacantha</i> (Kuş burnu)
<i>Pyrus communis</i> (Yabani armut)	<i>Hedera helix</i> (Yeşil orman sarmaşığı)
<i>Olea oleaster</i> (Yabani zeytin)	<i>Prunus dulcis</i> (Badem)
<i>Cistus</i> (Laden)	<i>Tilia rubra</i> (İhlamur)
<i>Phillyrea latifolia</i> (Akçakesme)	<i>Cornus mas</i> (Kızılcık)
<i>Cistus laurifolius</i> (Defne yapraklı laden)	<i>Rubus caesius</i> (Böğürtlen)
<i>Melia azedarach</i> (Tesbih ağacı)	<i>Spartium junceum</i> (Katır tırnağı)
<i>Pyrus elaeagnifolia</i> (Ahlat ağacı)	<i>Prunus domestica</i> (Erik)

3.4. Uşak İlinin Kara Avı Alanları

Uşak ili sahip olduğu iklim, bitki örtüsü, topoğrafya çeşitliliği sayesinde farklı türden av hayvanlarına ev sahipliği yapmaktadır. İli sınırları içerisinde 17.05.2022 Tarihli 21 sayılı Merkez Av Komisyonu kararının 7. Maddesine göre korunan alanlar dışında kalan devlet avlaklarında, genel avlaklarda, örnek avlaklarda (avlanma planı çerçevesinde işletmecisinden izin alınarak) avlanma yapılabilmektedir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2023). Çalışma alanı sınırları içerisinde 17 devlet avlağı, iki örnek avlak (Kızıllıhisar örnek avlağı, Burkaz örnek avlağı), üç yaban hayvanı yetiştirme sahası bulunmaktadır. Uşak ili avlak haritası Şekil 5'te verilmektedir. Uşak il merkezine 40.7 km uzaklıkta Kızıllıhisar örnek avlağı ve 60 km uzaklıkta yer alan Burkaz örnek avlağı bulunmaktadır. Kızıllıhisar örnek avlağı Türkiye'de aynı köy sınırlarında üretim ve avlanmanın (üretsal) yapıldığı tek örnek avlak olmaktadır. Kızıllıhisar örnek avlağı 1061 hektar büyüklüğünde 10000 av hayvanı kapasitesine sahip olmakta, Kıvalı keklik, Çil keklik ve sülün üretimi ve avlanmasına imkan sağlamakta ve her yıl ortalama 150-200 yerli avcı tarafından ziyaret edilmektedir. Burkaz örnek avlağı 7611 hektar büyüklüğe sahip olup, domuz avcılığına imkan sağlamaktadır.

Şekil 5. Uşak Avlak Haritası (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2023).

Uşak ilinde Tarım Orman Bakanlığı DKMP Genel Müdürlüğü 5. Bölge Müdürlüğü Uşak Şube Müdürlüğüne kayıtlı 5745 avcı bulunmakta ve bu avcıların 3100'ünün 2023 yılında avcılık belgelerini yenileyen aktif avcı olduğu kurum yetkilileri tarafından belirtilmektedir.

3.5. Uşak İlinin Kara Avı Hayvanları

Uşak İli avlanma bölgesi olarak Ege Bölgesi sınırlarında yer almaktadır. İl topoğrafik yapısı, iklim özellikleri ve zengin bitki türü çeşitliliğine sahip olmasından kaynaklı farklı türlerde av hayvanlarına ve avcılık faaliyetlerine ev sahipliği yapmaktadır. Uşak ili için Av Merkez Komisyonunca alınan karar doğrultusunda ava konu olan hayvan türleri ve avlanma süreleri kuş türleri ve memeliler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. "T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, DKMP Genel Müdürlüğü 17.05.2022 Tarihli 21 sayılı Merkez Av Komisyonu" tarafından ava konu olan kuş türlerinin avlanma zamanları ve avlanmanın başladığı ve sona erdiği tarihler Çizelge 3'te verilmektedir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2022).

Çizelge 3. Araştırma alanına ait ava konu kuş türü grupları, avlanma süreleri, avlanmanın başlangıç ve bitiş tarihleri

Avlanma Bölgesi	1. Grup Kuşlar		2. Grup Kuşlar		3. Grup Kuşlar		4. Grup Kuşlar	
	Başlangıcı	Bitişi	Başlangıcı	Bitişi	Başlangıcı	Bitişi	Başlangıcı	Bitişi
Ege Bölgesi	20.08.2022	08.01.2023	15.10.2022	08.01.2023	15.10.2022	05.03.2023	20.08.2022	05.03.2023

Çizelge 3 incelendiğinde ava konu olan kuş türlerinin dört gruba ayrıldığı görülmektedir. Çizelge 3'e göre birinci grupta yer alan Bildircin ve Üveyik türlerinin 20.08.2022– 08.01.2023 tarihleri arasında, ikinci grupta yer alan Çil Keklik türlerinin 15.10.2022– 08.01.2023 tarihleri arasında, üçüncü grupta yer alan "Sakarmeke, sakarca, yeşilbaş, boz ördek, fiyu, çamurcun, macar ördeği, tepeli patka, kılkuyrak, elmabaş patka, çıkırkçın, suçulluğu, kaya güvercini, tahtalı, karatavuk, öter ardıç, kaşık gaga ve çulluk" türlerinin 15.10.2022-05.03.2023 tarihleri arasında, dördüncü grupta yer alan Alakarga, küçük karga, ekin kargası, leş kargası, karabatak ve saksagan türlerinin 20.08.2022-05.03.2023 tarihleri avlanabildiği görülmektedir.

İlde ava konu olan hayvanlardan memeli türleri avlanma zamanına göre iki gruba ayrılmaktadır. "T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, DKMP Genel Müdürlüğü" 17.05.2022 Tarihli 21 sayılı Merkez Av Komisyonu tarafından ava konu memeli türler ve avlanma zamanları Çizelge 4'te verilmektedir.

Çizelge 4. Araştırma alanına ait ava konu memeli türü grupları avlanma süreleri, avlanmanın başlangıç ve bitiş tarihleri.

Avlanma Bölgesi	1. Grup Memeliler		2. Grup Memeliler	
	Başlangıcı	Bitişi	Başlangıcı	Bitişi
Ege Bölgesi	10.10.2022	08.01.2023	20.08.2022	19.02.2023

Çizelge 4'e göre birinci grupta yer alan yabani tavşan, ada tavşanı ve tilki türlerinin 10.10.2022 – 08.01.2023 tarihleri arasında ve ikinci grupta yer alan yaban domuzu ile çakal türlerinin 20.08.2022 – 19.02.2023 tarihleri arasında avlanabildiği görülmektedir.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, DKMP Genel Müdürlüğü 17.05.2022 Tarihli 21 sayılı Merkez Av Komisyonu kararına göre araştırma alanında avlanması yasal olan kuşların ve memeli hayvanların türlerine göre avcı başına bir günlük avlanma limiti Çizelge 5'te yer almaktadır.

Çizelge 5. Avlanma Limitleri

Kuşlar	Avlanma Limiti
Bıldırcın	10
Üveyik	3
Karatavuk, öter ardıç, saka	3'er
Tahtalı	4
Kaya güvercinin	6
Çulluk	5
Saksağan	15
Sakarmeke	4
Karabatak	3
Alakarga ve suçulluğu (bekasin)	1'er
Kınalı keklik ve kum kekliği	Toplamda 2
Çil keklik	2
Yeşilbaş, fiyu, çamurcun, macar ördeği, tepeli patka, elmabaş patka, kaşık gaga, çıkırkırçın (toplam 6 avlanma limiti içinde sadece 1 adet kıkuyruk, 1 adet bo ördek, 2 adet elmabaş patka olabilir)	Toplamda 6
Küçük karga, ekin kargası ve leş kargası	Toplam 15
Serçe ve kızıl sırtlı örümcek kuşu (Atmaca yakalamak amacıyla atmacacılık sertifikası sahibi kişiler tekrar doğaya canlı bırakmak kaydıyla yakalayabilir)	Yılda toplam 6
Memeliler	
Yaban tavşanı	1
Ada tavşanı	1
Yaban domuzu (sürek veya bek ve yürüyüş avında avcı başına toplamda)	2
Çakal	1
Tilki	2

Çizelge 5 incelendiğinde avcı başına bir günlük avlanma limitinin en yüksek olduğu kuş türünün saksagağan ve bıldırcın olduğu anlaşılmaktadır.

4. SONUÇLAR

Uşak ili sahip olduğu iklim, bitki örtüsü, topoğrafya çeşitliliği sayesinde farklı türden av hayvanlarına ev sahipliği yapmaktadır. İldeki kayıtlı ve aktif avcı sayısı göz önünde bulundurulduğunda Türkiye il nüfusu oranına göre belgeli avcı sayısının en yüksek olduğu il konumunda olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Uşak ilinde kurallara uygun avcılık yapıldığını söylemek mümkün olmaktadır. Bahsi geçen sonucun Uşak DKPM Şube Müdürlüğünün denetim ve kontrol sistemlerinin etkinliğinden kaynaklandığı söylenebilmektedir. Av turizminde ürün olarak değerlendirilen av hayvanlarının sürdürülebilirliği ekolojik boyutta önem arz etmektedir. Sürdürülebilir bir av turizmi için kayıt dışı avlanmanın önlenmesi ve avlak işletmelerinin geliştirilmesi gereklidir. Böylece yaban hayatın korunması ve kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilirlik sağlanabilmektedir.

İl de 2022 yılında Danimarka'dan gelen 11 yabancı avcının domuz avına katıldığı Uşak DKMP Şube Müdürlüğünden alınan bilgiler arasında bulunmaktadır. Av turizminin ekonomik katkısını ve yörenin tanınırlığını artırmak için av hayvanlarının korunup geliştirilmesinin yanı sıra av türlerinin de çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin av turizmine katılanların çoğunun büyük ve heybetli hayvanları avlamayı arzu ettiği bilinmektedir. Uşak ilinde av türlerinin çeşitlendirilmesi av turizmine katılanlar için bir çekim gücü oluşturacaktır. İlde yer alan yaban hayvanı yetiştirme sahalarında bahsi geçen amaca yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir. Böylelikle Uşak av turizmi kapsamında önemli bir destinasyon haline gelebilecektir.

Uşak ili DKPM Şube Müdürlüğünde Orman Mühendisi, Ziraat Mühendisi ve Biyolog ünvanına sahip teknik kadroya yer verilmektedir. Av turizmi yapılan alanlarda rahat konaklama birimlerinin oluşturulması, izleme ve fotoğrafçılık noktalarının belirlenmesi, dinlenme ve yemek alanlarının planlanması ve tasarlanmasının ziyaretçi deneyimini iyileştireceği düşünüldüğünde bahsi geçen kuruluştaki peyzaj mimarlığı meslek mensuplarına da yer verilmesi önerilmektedir. Avcıların

ulaşabileceği uygun av bölgelerinin planlanmasında, izleme rotalarının belirlenmesinde, vahşi yaşamın korunmasına yardımcı projelerin oluşturulmasında, su kaynaklarının korunması gibi vahşi yaşamı çeken ekosistemlerin oluşturulmasının gibi doğal habitat restorasyonunda peyzaj mimarlarının görev almasının etkili olabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca av hayvanlarının bulunduğu sahalarda gözetleme noktaları oluşturularak yılın belirli dönemlerinde doğa yürüyüşleri düzenlenmesi yöre için ekonomik ve sosyo kültürel gelişim ve tanınırlık bağlamında etkili olabilecektir. Bu doğrultuda kamu kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içerisinde planlama yapması önerilmektedir

Yazın taraması sonucu Uşak ilinde av turizmi ile ilgili her hangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Ayrıca yapılan görüşmelerde av turizmi kapsamında yöreye gelen yerli ve yabancı ziyaretçi sayısı ve niteliği hakkında istatistiki bilginin oldukça yetersiz olduğu tespit edilmiştir. İl bazında bu kapsamda faaliyet gösteren avlakların düzenli bir istatistiksel veri sağlamadığı görülmektedir. Ancak Uşak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden alınan veriler incelendiğinde ile gelen turist sayısında her yıl ortalama % 17'lik bir artış olduğu görülmektedir. Av turizmi kapsamında gelenlerin de kayıt altına alınması ve ne kadar bir ekonomik girdi sağladığının ortaya konulması açısından önemlidir. Böylece yerel halk için av turizmi alternatif bir gelir kaynağı olarak değerlendirilebilecektir. Aynı zamanda doğal yaşam alanlarının ve biyoçeşitliliğin korunması, avcılığın sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından av turizmi için yöreye gelen turist sayısının kayıt altına alınması önemli olmaktadır. Yöreye av turizmi için gelen turist sayısının ve hangi bölgelerde avcılık faaliyetlerine katıldığının bilgilerinin sağlanması konaklama, ulaşım, rehberlik, av ekipmanlarının temini imkanlarının geliştirilmesini sağlayabilecektir.

Uşak özelinde av turizmi ile ilgili bir çalışmaya yazında rastlanmamıştır. Bu bağlamda yapılan bu çalışma önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

Atasoy, A. (2017). Uşak Atlası. Tiydem Yayıncılık Sertifika No: 14951. 1. Baskı. ISBN: 978-605-4510-82-5.

Beşkardeş, V. (2014). Sürdürülebilir Avcılık. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Sürdürülebilir Avcılık İçin Temel Eğitim. Korza Yayınları, Ankara.

Bölük, E. (2016). Turkish climate according to Köppen Climate Classification. MGM. Publications, Ankara. https://www.mgm.gov.tr/FILES/iklim/iklim_siniflandirmalari/koppen.pdf Erişim. 03.28.2023.

Ellenberg, L. (2000). Hunting tourism in tanzania. (Jagdtourismus in Tansania) Geographische Rundschau, 52(2), 11-15.

Floyd, M. F. & Gramann, J. H. (1997). Experience-based setting management: Implications for market segmentation of hunters. Leisure Sciences, 19(2), 113–128. DOI:10.1080/01490409709512243

Gigliotti, L. M. (2000). A classification scheme to better understand satisfaction of Black Hills deer hunters: The role of harvest success. Human Dimensions of Wildlife, 5(1), 32–51. DOI: 10.1080/10871200009359171

Çevre Durum Raporu (2021). Türkiye Cumhuriyeti Uşak Valiliği Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Uşak İli 2021 Yılı Çevre Durum Raporu. ÇED ve Çevre İzinleri, Çevre Yönetimi ve Denetim Şube Müdürlüğü Uşak, 2022. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/usak-ilcdr-2021-20221011144548.pdf>

Ercan, T., Dinçel, A., Metin, S., Türkecan, A. & Günay, E. (1978). Uşak Yöresindeki Neojen Havzalarının Jeolojisi. Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, c. 21, 97106.

Erdoğan, N. (2003). Çevre ve Ekoturizm. ERK Yayınları, Ankara.

- Iğircık, M., (2001). Türkiye'nin Av Potansiyelinin Geliştirilmesine İlişkin Sosyo Ekonomik Çözümleme. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı Ormancılık Ekonomisi Programı Yayınlanmış Doktora tezi.
- Kırıkçı, K. (2014). Av hayvanları ve avlanma yöntemleri. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Sürdürülebilir Avcılık için Temel Eğitim. Korza Yayınları, Ankara.
- Komppula, R. & Suni, J. (2013). Identifying hunting tourist types – an exploratory case study from Finland. *Tourism Review*, 68(1), 48–61. DOI: 10.1108/16605371311310075
- Nygard, M., Uthardt, L. (2011). Opportunity or threat? finnish hunters' attitudes to hunting tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 19(3), 383-401. DOI::10.1080/09669582.2010.524701.
- Martín, D.L., Jiménez, B. V. & Sánchez, M. J. (2022). Sustainable hunting as a tourism product in dehesa areas in extremadura (spain). *Sustainability (Switzerland)*, 14(16) DOI:10.3390/su141610288.
- Mbaiwa, J. E. (2018). Effects of the safari hunting tourism ban on rural livelihoods and wildlife conservation in northern botswana. *South African Geographical Journal*, 100(1), 41-61. DOI:10.1080/03736245.2017.1299639
- Metin, A. E. & Çağlak, S. (2022). "Assessment of the effect of land use change on bioclimatic comfort conditions in Uşak Province," *Turkish Journal of Agriculture and Forestry: Vol. 46: No. 5, Article 4.* <https://doi.org/10.55730/1300-011X.3032>.
- Metin A. E. & Gül, A. (2021). Ekopsikolojiyi Etkileyen Faktörlerin Analizi: Uşak Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- Orman Genel Müdürlüğü (OGM)., 2021. Uşak İli Orman Varlığı. Erişim tarihi:11.03.2021. <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=USAK>.
- Osodoev, P. V. (2019). Evaluation of the use of hunting potential in the republic of buryatia. Paper presented at the IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, , 320(1) DOI:10.1088/1755-1315/320/1/012011.
- Ören, T. Ş. & Ören, V. E. (2020). Turistler Açısından Sürdürülebilir Bir Destinasyondan Beklentilerin Belirlenmesi. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 18-51
- Suni, J. & Pesonen, J. (2019) Hunters as tourists – an exploratory study of push–pull motivations, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 19:2, 175-191, DOI: 10.1080/15022250.2017.1407668.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, (2021). Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 5. Bölge Müdürlüğü Uşak İl Şube Müdürlüğü. Uşak İli Biyolojik Çeşitliliğe Dayalı Geleneksel Bilginin Belirlenmesi Projesi Sonuç Raporu.
- Tarım ve orman Bakanlığı (2022). T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 64 Uşak Avlak Haritası. 2022-2023 Av Dönemi Resmi Gazetesi 1. Mükerrer 27/05/2022 ve 31848 Sayılı kararına uygun basım.
- Tarım ve Orman Bakanlığı, (2023). <https://avbisresim.tarimorman.gov.tr/AVBIS/AvlakHaritalari/64.pdf> Erişim tarihi: (31.03.2023)
- TÜİK (2021). https://www.tuik.gov.tr/duyuru/favori_raporlar. (Erişim tarihi, 03.28.2023).
- Türker, H.B. (2021). Uşak ilinin arazi örtüsü değişiminin corine verileri doğrultusunda incelenmesi, *Turkish Journal of Forest Science*, 5(2), 634-650.
- Türkeş, M., Sümer, U.M. & Kılıç, G. (2002). Persistence and periodicity in the precipitation series of Turkey and associations with 500 hPa geopotential heights. *Climate Research*, 21, 59-81.
- Uşak Belediyesi. (2023). Uşak Belediyesi Coğrafi Yapısı. Erişim tarihi: 30.03.2023. <https://www.usak.bel.tr/sayfa/cograf-yapisi/>
- Uşak Belediyesi, (2020). <https://www.usak.bel.tr/sayfa/genel-bilgi/> Erişim: 24.05.2023.